

EIROPAS SAVIENĪBAS FINANŠU INTEREŠU AIZSARDZĪBAS KOORDINĀCIJAS
PADOMES SĒDE

PROTOKOLS Nr.26

Rīgā

2022.gada 16.novembrī

Sēde notiek daļēji klātienē Finanšu ministrijas Vadības zālē (304.telpa), daļēji attālināti *MS Teams* lietotnē

Sēdi vada:

Finanšu ministrijas Valsts sekretāre Baiba Bāne un ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja Nata Lasmane (Baibas Bānes prombūtnē)

Sēdē piedalās:

Padomes locekļi:

1.	Finanšu ministrijas Valsts sekretāre	Baiba Bāne
2.	Valsts kontroles Pārskatu izvērtēšanas daļas vadītāja	Daina Baha
3.	Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes direktore	Santa Garanča
4.	Finanšu ministrijas ES fondu lietu departamenta direktors	Dainis Upmacis (Zanes Jansones vietā)
5.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Valsts sekretāra vietnieks attīstības instrumentu jautājumos	Sandis Cakuls
6.	Zemkopības ministrijas valsts sekretāra vietniece	Pārsla Rigonda Krieviņa
7.	Eiropas prokurors	Gatis Doniks
8.	Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurors	Salvis Rūtiņš (Aivara Ostapko vietā)
9.	Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieks	Pauls Krūmiņš
10.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietnieks operatīvo darbību jautājumos	Jānis Roze (Jēkaba Straumes vietā)

Pastāvīgie eksperti:

11.	Valsts ieņēmumu dienesta Stratēģiskās vadības lietu un sabiedrisko attiecību pārvaldes Starptautisko attiecību daļas galvenā speciāliste starptautiskās sadarbības jautājumos	Karīna Bukajeva
12.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Pirmās pārvaldes Pirmās nodaļas priekšniece	Inese Zelča
13.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Pirmās pārvaldes Pirmās nodaļas galvenais inspektors starptautisko attiecību jautājumos	Viktors Laizāns
14.	Tieslietu ministrijas Krimināltiesību departamenta direktora vietnieks	Uldis Zemzars
15.	Iepirkumu uzraudzības biroja Kontroles departamenta direktore	Inta Vingre
16.	“Sabiedrība par atklātību - Delna” direktore	Inese Tauriņa
17.	Lauku atbalsta dienesta Juridiskā departamenta direktore	Inga Tarvāne

18.	Lauku atbalsta dienesta Juridiskā departamenta direktores vietnieks	Andris Lācis
19.	Labklājības ministrijas Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām vadošās iestādes vecākā eksperte	Ilze Latvieta
20.	Valsts kases Eiropas lietu departamenta direktore	Karīna Zencova
21.	Valsts kases Darbības atbilstības, risku un kvalitātes vadības departamenta Direktora vietiece	Zane Šteinberga
22.	Centrālās finanšu un līgumu aģentūras Juridiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja	Linda Pucēna
23.	Iekšējās drošības biroja Pirmstiesas izmeklēšanas nodaļas priekšnieka vietnieks	Ivars Lubejs
24.	Iekšējās drošības biroja Stratēģiskās plānošanas nodaļas priekšiece	Nadīna Ozkanli
25.	Finanšu ministrijas ES fondu sistēmas vadības departamenta Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļas vadītāja vietiece	Aļesja Boriseviča
26.	Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un Muitas policijas pārvaldes Sadarbības daļas vadītāja p.i.	Gundars Rezevskis
27.	Valsts ieņēmumu dienesta Muitas un nodokļu policijas pārvaldes Informācijas apstrādes daļas galvenais inspektors	Maksims Guserovs
28.	Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta Fondu uzraudzības un informācijas koordinācijas nodaļas vadītāja vietiece	Ilze Muriņa
29.	Iekšlietu ministrijas Investīciju projektu attīstības vadītāja	Larisa Tumaņana
30.	Iekšlietu ministrijas Ārvalstu investīciju un attīstības departamenta Projektu kontroles nodaļas vadītāja	Baiba Balode
Uzaicinātie eksperti:		
31.	LR Pastāvīgās pārstāvniecības ES Budžeta padomniece	Baiba Jurisone
32.	Sabiedrības par atklātību – DELNA pētnieks	Olafs Grigus
33.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	Inguna Kaupuža
34.	Ekonomisko lietu tiesas priekšsēdētājs (novērotāja statusā)	Miķelis Zumbergs
35.	OLAF C.1. nodaļas pārstāve (novērotāja statusā)	Aija Laučiņa
AFCOS sekretariāts:		
36.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja	Nata Lasmane
37.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta direktores vietiece	Olga Guza
38.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	Inese Dolgais
39.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	Marita Markevica-Boiko
40.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	Linda Birziņa

Saskaņā ar Ministru Kabineta 16.12.2014. noteikumu Nr.769 “*Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes nolikums*” 12. punktu **Padome ir lemttiesīga.**

Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana

Sēde sākas plkst. 13:00

Sēdi atklāj un vada Finanšu ministrijas (turpmāk - FM) Valsts sekretāre Baiba Bāne, savukārt FM Valsts sekretāres Baibas Bānes prombūtnē, sēdi vada FM ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja Nata Lasmane.

AFCOS padomes locekļi un eksperti tiek informēti, ka sēdei novērotāja statusā pievienojies Ekonomisko lietu tiesas priekšsēdētājs Miķelis Zumbergs.

Papildus AFCOS vadītāja Nata Lasmane informē par sēdes organizatoriskajiem jautājumiem, kā arī sēdes sadalījumu A, B un C daļās.

Iebildumu par darba kārtību nav, darba kārtība tiek apstiprināta.

A daļa

Informācija izsūtīta pirms sanāksmes, iebildumi vai jautājumi nav saņemti. Informācijas uzskaitījums:

- A.1. Pārskats par pārstāvību EK (OLAF) sanāksmēs;
- A.2. 2022.gada darba plāna izpilde;
- A.3. AFCOS darbības stratēģijas un pasākumu plāna 2020. – 2022. izpilde;
- A.4. OLAF prezentācija par neatbilstību ziņošanas statistiku.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai

B daļa

B.1. AFCOS darbības stratēģija un pasākumu plāns

AFCOS pārstāve *Olga Guza* informē, ka pašreizējā AFCOS darbības stratēģija un pasākumu plāns¹ (turpmāk – AFCOS Stratēģija) ir periodam 2020. – 2022. gadam, līdz ar to šogad noslēgsies tajā iekļauto uzdevumu izpilde. Norāda, ka par AFCOS Stratēģijas izpildi tiks ziņots Ministru Kabineta (turpmāk – MK) 2023. gada sākumā kopā ar ikgadējo AFCOS informatīvo ziņojumu.

AFCOS pārstāve *Olga Guza* vērš uzmanību, ka sēdes laikā jāņem par nākamās AFCOS stratēģijas izstrādi, kā arī vērš uzmanību uz argumentiem par labu izstrādes nepieciešamībai, lai arī Eiropas Savienības (turpmāk- ES) līmeņa normatīvie akti to neparedz kā obligātu nosacījumu. Norāda, ka EK un OLAF uzsver šāda dokumenta izstrādes nepieciešamību (līdz šim 17 dalībvalstīs ir izstrādātas Stratēģijas, 4 dalībvalstīs ir izstrādes procesā). AFCOS Padome tiek informēta, ka AFCOS Stratēģija un AFCOS Padome kā informācijas tīkls OLAF gada sanāksmē tika pieminēts kā labais piemērs, kas apliecina, ka ir jāturpina uzsāktais darbs.

Papildus AFCOS pārstāve *Olga Guza* min SIA “Latvijas fakti” veiktā sabiedriskās domas izvērtējuma “Attieksme pret negodīgu rīcību” (turpmāk – Pētījums)² rezultātus, kas apliecina ka 56% respondentu domā, ka negodprātības līmenis Latvijā ir augsts vai drīzāk augsts, taču pozitīvais aspekts ir tas, ka šis rādītājs ir samazinājies par 5% salīdzinot ar 2020. gadu. Līdz ar to var secināt, ka AFCOS Stratēģija un attiecīgi paveiktais tās izpildē, ir atstājis tiešu vai netiešu ietekmi uz

¹ AFCOS Stratēģija pieejama [šeit](#).

² Pētījums pieejams [šeit](#).

situācijas uzlabošanas sabiedrības uztverē attiecībā pret negodprātību valstī. Turklāt retāk tiek attaisnota krāpšanās un pakāpeniski samazinās to iedzīvotāju skaits, kas ir gatavi personīgi iesaistīties krāpnieciskās darbībās, bet neskatoties uz to, sabiedrība kritiski vērtē atbildīgo institūciju darbu, no kā var secināt, ka AFCOS uzsāktais darbs ir jāturpina, papildus pievēršot uzmanību arī sabiedrības informēšanai, tai skaitā, par jau paveikto. Papildus informē, ka Sabiedrībā pieaug to cilvēku skaits, kuri ir gatavi ziņot atbildīgajām institūcijām par nelikumībām, šogad sasniedzot gandrīz pusi (48%; +7% salīdzinājumā ar 2020.g.) no aptaujātajiem. Šis, savukārt, bija viens no aktuālās AFCOS stratēģijas mērķiem – veicināt ziņošanu un vērst uzmanību uz tās pozitīvajiem aspektiem. Vērš uzmanību uz izstrādāto Atkrāpies ziņošanas rīku³, ko ir plānots uzturēt un iekļaut nākamajā AFCOS Stratēģijā.

AFCOS pārstāve *Olga Guza* informē, ka AFCOS Stratēģijas izstrādes atbalstam ir iesniegts projekta pieteikums TSI (Technical Support instrument)⁴ atbalsta programmai. Projekta pieteikumā kā iecerētie projekta partneri minēti OECD, kas varētu veikt Latvijas (turpmāk – LV) krāpšanas apkarošanas sistēmas, kā arī AFCOS darbības principu analīzi, tādējādi atbalstot AFCOS stratēģijas sagatavošanu.

Informē, ka AFCOS Stratēģiju plāno izstrādāt kā politikas plānošanas dokumentu, līdz ar to nepieciešams izveidot darba grupu. Gadījumā, ja tiks apstiprināts projekta pieteikums TSI atbalsta programmai – darba grupa darbosies projekta ietvaros, savukārt, ja netiks saņemts minētais atbalsts – darba grupa darbosies patstāvīgi, izvirzot uzdevumus un sagatavojot AFCOS Stratēģiju, savukārt AFCOS sekretariāts iesniegts to apstiprināšanai MK.

AFCOS pārstāve *Olga Guza* vērš uzmanību, ka par darba grupas izveidi sazināsies 2023. gada sākumā, aicinot katru iestādi nominēt pārstāvi dalībai darba grupā un attiecīgi pēc tam ar finanšu ministra rīkojumu apstiprinās darba grupas personālsastāvu.

AFCOS Padomes priekšsēdētāja *Baiba Bāne* aicina AFCOS Padomes locekļus un ekspertus izteikt viedokļus/ iebildumus AFCOS Stratēģijas izstrādei un darba grupas izveidei. Iebildumu/ ierosinājumu nav.

Nolēma:

Atbalstīt jaunas AFCOS Stratēģijas izstrādi un izstrādes procesu sākt ar atsevišķas darba grupas izveidi.

B.2. AFCOS 2023.gada darba plāns

AFCOS pārstāve *Olga Guza* informē, ka AFCOS Stratēģijas izpilde noslēgsies 2022. gadā, kas nozīmē, ka nākamā gada darbi tiks plānoti saskaņā ar AFCOS 2023.gada Darba plānu. Sniedz īsu ieskatu 2023. gadā plānotajos darbos: (1) PIF ziņojuma sagatavošana; (2) AFCOS ikgadējā informatīvā ziņojuma sagatavošana MK; (3) Darba grupas izveide AFCOS Stratēģijas izstrādei; (4) AFCOS Padomes sēžu organizēšana; (5) AFCOS sadarbības tīkla pieredzes apmaiņas pasākuma organizēšana; (6) Atkrāpies! iniciatīvas turpināšana; (7) AFCOS Stratēģijas izstrāde.

AFCOS Padomes priekšsēdētāja *Baiba Bāne* aicina AFCOS Padomes locekļus un ekspertus izteikt viedokļus/ iebildumus par AFCOS 2023.gada Darba plānu. Iebildumu/ ierosinājumu nav.

Nolēma:

Apstiprināt AFCOS 2023.gada darba plānu.

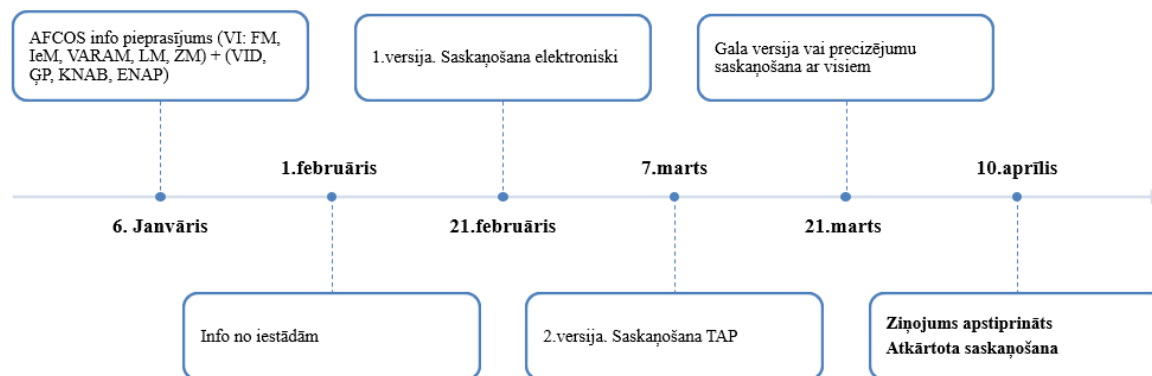
³ Atkrāpies ziņošanas rīks pieejams [šeit](#) sadaļā *Ziņot par pārkāpumu*.

⁴ Vairāk informācijas par TSI atbalsta programmu [šeit](#)

B.3. AFCOS informatīvais ziņojums MK un tā uzlabojumi

AFCOS pārstāve *Marita Markevica – Boiko* sniedz ieskatu AFCOS ikgadējā informatīvā ziņojuma izstrādes pamatojumā un tā vēsturiskajā attīstībā. Likums par Budžetu un Finanšu vadību (turpmāk- Likums) nosaka to institūciju loku, kam ir pienākums sniegt informāciju ziņojuma sagatavošanas nolūkā. Vēsturiski tika sagatavoti 2 ziņojumi gadā, ko izskatīja AFCOS Padome un lēma, par to, kas ir ziņojams MK, šobrīd tiek gatavots 1 ziņojums par paveiktajiem pasākumiem un konstatētajām neatbilstībām.

Šobrīd, pēc TAP portāla⁵ ieviešanas, informatīvā ziņojuma sagatavošana aizņem vairāk laika. Prezentē laika grafiku, kādā būtu jāiesniedz ziņojums MK un aicina Padomes locekļus sniegt priekšlikumus ātrākai ziņojuma izstrādei, jo vēlāk iesniedz ziņojumu, jo vairāk tas zaudē aktualitāti.

EPPO prokurors *Gatis Doniks*, vērs uzmanību, ka Likumā nav minēts EPPO, kā iestāde, kam jāsniedz informācija. Būtu jāprecizē, jo arī EPPO būs jāsniedz informācija.

AFCOS pārstāve *Marita Markevica – Boiko* apstiprina, ka informācija no EPPO ir vajadzīga un jāvērtē vai nepieciešams veikt labojumus Likumā, šobrīd aicina sadarboties informācijas sniegšanā esošā normatīvā regulējuma ietvaros.

Papildus informē par aptaujas⁶ rezultātā konstatēto, ka AFCOS padomes un ekspertu ieskatā uzlabojumi visvairāk nepieciešami D sadaļā par iesniegumiem izmeklēšanas iestādēm. Taču kopumā ziņojums atzīts par lietderīgu un darbā izmantojamo. Aptaujas rezultātā secināms, ka nepieciešami saturiski uzlabojumi, piemēram, ziņojuma saīsināšana, vizualizāciju iekļaušana, tādu datu atspoguļošana, kas nav vecāki par 5 gadiem u.c. ieteikumi. Atzinīgi novērtēta izveidotā infografika.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* vērs uzmanību, ka tiks saglabāts salīdzinājums starp plānošanas periodiem, tādējādi ietverot arī vēsturiskos datus, savukārt, attiecībā uz ziņojuma saīsināšanu, aicina iestādes, kas sniedz informāciju to sniegt iespējami koncentrētāku un īsāku.

LR Pastāvīgās pārstāvniecības ES Budžeta padomniece *Baiba Jurisone* vērs uzmanību, ka datu salīdzināšana starp plānošanas periodiem ir ļoti vērtīga un būtu saglabājama.

AFCOS pārstāve *Marita Markevica – Boiko* norāda, ka ieteikumus par tiesībsardzības informācijas izvēršanu ir jāpārskata, lai nedublētu EPPO un OLAF ziņojumos iekļauto informāciju, taču sniegtu priekšstatu par esošo situāciju valstī. AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* vērs uzmanību uz to, ka informācija no tiesībsardzības iestādēm ir ierobežotas pieejamības, bet apņemas ziņojumā iekļaut atsauci uz EPPO un OLAF ikgadējiem ziņojumiem.

AFCOS pārstāve *Marita Markevica – Boiko* vērs uzmanību, ka AFCOS lūgs izstrādāt metodoloģiju PIF nodarījumu uzskaitē OLAF dienestam.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* atsauca uz vienu no ieteikumiem aptaujā par informācijas nedublēšanu, aicina precīzi norādīt, kas tiek dublēts. Vērs uzmanību, ka minētās aptaujas mērķis bija

⁵ Tiesību aktu projektu portāls

⁶ Aptauja par AFCOS informatīvā ziņojuma uzlabošanas iespējām, kuru izplatīja un atbildes apkopēja AFCOS sekretariāts

uzlabot esošo ziņojumu, padarīt to vieglāk uztveramu un lasītājam patīkamāku, līdz ar to, ja būs vēl kādi ieteikumi, aicina tos sniegt.

AFCOS pārstāve *Marita Markevica – Boiko* vērs uzmanību, ka šobrīd vēl joprojām ir neskaidri jautājumi ziņojuma sagatavošanas procesā – informācijas apkopošana, analīze, ziņojuma saskaņošanas paātrināšana un citi jautājumi, kas būtu jāatrisina. Aicina tikties sanāksmē un izrunāt neskaidros jautājumus.

AFCOS Padomes priekšsēdētāja *Baiba Bāne* aicina AFCOS Padomes locekļus un ekspertus izteikt viedokļus/ iebildumus par atsevišķas sanāksmes organizēšanu saistībā ar AFCOS informatīvā ziņojuma sagatavošanu. Iebildumu/ ierosinājumu nav.

AFCOS Padomes priekšsēdētāja *Baiba Bāne* dodas prom un nodod AFCOS Padomes sēdes vadīšanu AFCOS vadītājai *Natai Lasmaneī*.

Nolēma:

Organizēt atsevišķu ekspertu sanāksmi, lai izrunātu neskaidros jautājumus un veidotu kopīgu izpratni par AFCOS informatīvā ziņojuma sagatavošanu, tai skaitā, tā uzlabošanu.

C daļa

C.1. Transparency International projekts Integrity Watch 3.0- paveiktais un plānotais

Sabiedrības par atklātību – Delna pētnieks *Olafs Grigus* sniedz prezentāciju par projektu Integrity Watch 3.0, kas ir jau trešais projekta posms. 1. posms - 2015. gadā publicētais rīks “Integrity Watch”, kas ļāva uzraudzīt Eiropas Parlamenta deputātu un ES komisāru privātās intereses un lobēšanas sanāksmes. 2. posms dažus gadus vēlāk - rīki tika izstrādāti arī nacionālā līmenī. Rīku izveide un pilnveide 8 ES valstīs un 2 ES institūcijās. Latvijā – Deputāti uz Delnas jaunā versija. Savukārt, 3.posms, kas norit šobrīd – piedalās 16 valstis, kas paredz turpmāku darbu pie rīku pilnveides tajās valstīs, kur šādi rīki jau tika izveidoti un rīku izveides tajās valstīs, kuras pievienojās tikai projekta 3.posmā.

Ar šo rīku tiek mēģināts risināt šādas problēmas: (1) zema politiskās godprātības un pretkorupcijas datu kvalitāte; (2) vāji risku pārvaldības instrumenti; (3) nepietiekamas pārraudzības iestāžu pilnvaras un spējas; (4) nepietiekama potenciālo lietotāju informētība par tiešsaistes platformām un to sniegtajām iespējām; (5) neregulāra un nepietiekama sadarbība datu izmantošanā starp nacionāla un starptautiska līmeņa amatpersonām.

Prezentē vizuālo atainojumu datiem no rīka, kas izstrādāti projekta pirmajā posmā. Dati atspoguļoti interaktīvi.

Projekta Integrity Watch 2.posma galvenie mērķi bija Tiešsaistes rīku izveide politiskās integritātes uzraudzībai 8 ES valstīs un 2 ES institūcijās. Rīku "pārklājums" – 41% ES iedzīvotāju. Attiecīgi datu ievākšana, sagatavošana un analīze. 18 datu kopas, kas saistītas ar interešu un īpašumu deklarācijām, politisko partiju finansējumu un lobēšanu. Savukārt, būtiskākie izaicinājumi bija zema datu kvalitāte, respektīvi, lai sagatavotu datus analīzei un iekļaušanai mājaslapās, jāiegulda daudz darba. Turklāt novērojamas atšķirības starp valstīm pieejamām datu kopām, līdz ar to sarežģīti veikt salīdzinājumus.

Projekta Integrity Watch 2.posma ietvaros Latvijā tika uzlabota lapa Deputāti uz delnas, kur var iegūt informāciju par partiju finansējumu, par Saeimas deputātiem, deklarētajām interesēm. Datu avoti, kas izmantoti šīs lapas izstrādē: KNAB partiju finanšu datubāze, VID valsts amatpersonu deklarāciju datubāze, Uzņēmumu reģistrs, Saeimas mājaslapa.

Savukārt, projekta Integrity Watch 3.posma ietvaros Latvijā tika izvērtētas datu kopas, kas saistītas ar korupcijas novēršanu un politiskās godprātības veicināšanu. Vērs uzmanību, ka šobrīd vēl nav izveidots lobētāju reģistrs, savukārt, amatpersonu reģistrs nav publiski pieejams. Savukārt nākamais posms pēc datu kopu izvērtēšanas, tas ar ko strādā šobrīd, ir riska indikatoru izstrāde.

Vēlas izanalizēt kādus sarkanos karogus ir iespējams identificēt strādājot ar attiecīgajām datu kopām. Šobrīd izstrādāts indikatoru projekts, lielākoties, par iepirkumiem, lai attiecīgi identificētu sarkanos karogus.

Prezentē vizualizāciju ES mērogā par to, kādi biežākie sarkanie karogi un kādās jomās konstatēti, piemēram, īsi iepirkuma termiņi.

Sniedz informāciju par projektu: Eiropas Komisijas Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāta dotēts projekts, kas plānots no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim.

Aicina iesūtīt idejas par riska indikatoriem, ko būtu vērts apskatīt šāda veida rīkā, kā arī informēt, ja ir vēlēšanās pievienoties Nacionālo padomdevēju grupai.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* lūdz izskaidrot vizualizācijā par sarkanajiem karogiem attēloto.

Sabiedrības par atklātību – Delna direktore *Inese Tauriņa* skaidro, ka Latvijā ir mazs tirgus līdz ar to arī mazs dalībnieku skaits, citreiz arī īsāki termiņi. Bet papētot padziļināti var redzēt, piemēram, ka tas ir par iepirkumu mazā pašvaldībā. Tas kā vēlas šobrīd papildināt rīku ir apvienojot vairākas datu kopas, piemēram, ziedotāji partijām, amatpersonas uzņēmumos un uzvarētājus iepirkumos un tad vērtēt, kur parādās sarkanie karogi, lai šo informāciju varētu pētīt padziļināti.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* jautā, kur būs pieejams šī projekta galaziņojums.

Sabiedrības par atklātību – Delna pētnieks *Olafs Grīgus* informē, ka šobrīd pieejami tikai darba dokumenti, kurus nav plānots publicēt, bet apsvērs iespēju publicēt kādu ziņu saistībā ar šo. Projekta gala rezultāts būs tieši šis rīks, kurā integrētas un analizētas datu kopas.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* papildina, ka grozījumi Publiskā iepirkuma likumā, kas stāsies spēkā nākamajā gadā, ierobežos situācijas, kad iepirkumā var piedalīties tikai viens dalībnieks.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.2. Nozieguma tipoloģiju IT rīks

AFCOS pārstāve *Linda Birziņa* izsaka pateicību visiem darba grupā iekļautajiem kolēģiem, kas izstrādāja Metodoloģisko materiālu par noziedzīgu nodarījumu tipoloģijām.

Atgādina visām kontaktpersonām, ka to pienākums ir ne tikai saņemt informāciju no AFCOS, bet to arī nodot tālāk atbilstīgajām iestādēm. Metodoloģija ir pieejama un izplatāma tālāk, savukārt uz šī dokumenta pamata izveidotais IT rīks ir izvietots AFCOS dokumentu platformā un pieejams tām iestādēm un personām, kam ir piekļuve AFCOS dokumentu platformai. Aicina līdz decembra beigām testēt rīku un iesniegt komentārus/ priekšlikumus tā uzlabošanai, secīgi pēc tam, kad rīks tiks uzlabots, varēs lemt par piekļuves nodrošināšanu arī tām iestādēm, kas nav AFCOS sadarbības tīklā.

Prezentē noziegumu tipoloģiju IT rīku, vēršot uzmanību, ka meklētājā jāievada precīzi termini, jo tas atlasa tikai precīzi norādītu informāciju.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* papildina, ka IT rīkā var redzēt vairāk kā 200 sarkanos karogus, kā arī atlasīt tipoloģijas, turklāt, tām klāt ir iekļauti arī piemēri. Aicina testēt un izmantot šo rīku.

AFCOS pārstāve *Inese Dolgais* papildina, ka Metodoloģija dokumenta formātā ir pieejama un izplatāma institūcijām, kas ir iesaistītas ES finanšu interešu aizsardzībā, taču nav paredzēta publicēšanai, piemēram, mājaslapās. Iestādēm jānodrošina, ka šis dokuments tiek izmantots darba vajadzībām un tas nav publiski pieejams. Šo dokumentu var lūgt izsniegt gan AFCOS, gan jebkurai AFCOS kontaktpersonai.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.3. OLAF organizētās Digital Forensic apmācības Romā; dalībnieku pieredze un atsauksmes

VID pārstāvis *Maksims Guserovs* skaidro, ka *forensic* – nozīmē *elektroniskā kriminālistika*. Sniedz informāciju par dalību apmācībās Basic Forensic (elektroniskās kriminālistikas pamati), kur piedalījās aptuveni 100 dalībnieki no dažādām ES valstīm. Kursi notika 2 nedēļas, tos vadīja pasniedzēji no IACIS⁷. Kurss bija ļoti intensīvs, sarežģīts un padziļināts. Apskatītās tēmas: operētājsistēmu ielādes procesi, ielādes sekvences, datu nesēju operatīvās atmiņas spoguļkopijas izveide, tās analīze u.c. tēmas. Katra tēma tika apgūta gan teorijā, gan praktiskajos un laboratorijas darbos.

Atzīmē, ka apmācības organizētās profesionāli, bija iespēja iepazīties ar kolēģiem no citām dalībvalstīm, dalīties ar pieredzi ar jomas speciālistiem. Kurss bija lietderīgs, iegūtās zināšanas izmantos darbā un jaunajās zināšanās dalīsies ar saviem kolēģiem.

KNAB pārstāvis dalās ar savu pieredzi par dalību paralēlajā kursā, kas norisinājās 1 nedēļu par tēmu – Open source intelligence jeb Atvērto datu informācijas analīze. Kurss bija paredzēts analītiķiem, t.i., posmā pirms kriminālizmeklēšanas. Dalībnieki pārsvarā bija pa vienam pārstāvim no valsts, taču pārstāvētas tika dažādas institūcijas. Apskatītās tēmas: sociālo tīklu analīze, dažādu pieejamo rīku izmantošana, kā arī īss ieskats kriptovalūtās. Kurss bija ļoti intensīvs, pozitīvi, ka notika klātienē. Liela pievienotā vērtība tam, ka bija iespēja satikties ar citu valstu pārstāvjiem un dalīties ar pieredzi. Iesaka šajās mācībās doties arī citiem kolēģiem, taču norāda, ka pirms dalībnieku pieteikšanas nepieciešams detalizēti noskaidrot, par kādām tēmām mācības notiks, jo bija atsevišķi gadījumu, kur dalībnieki bija pārāk kvalificēti šim kursam.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.4. GAF sanāksmju un Briseles aktualitātes

LR Pastāvīgās pārstāvniecības ES Budžeta padomniece *Baiba Jurisone* sniedz ieskatu par aktualitātēm Briselē, uzsvāru liekot uz trīs galvenajiem tematiem:

(1) 2023.g. ES budžetā Pretrāpšanas programmai⁸ pieejamas 24,9 miljoni EUR saistību apropriācijas.

(2) Finanšu regulas⁹ grozījumi (2018) aptver pielāgojumus jaunās daudzgadu finanšu shēmas (2021.-2027.gads) un pēc Covid pieredzes. No ES finansējuma uzraudzības viedokļa jāpievērš uzmanība grozījumiem, kas skar datu pieejamību par gala saņēmējiem un patiesajiem labuma guvējiem gan tiešās, gan netiešās pārvaldības programmās, kā arī datu savietojamību un izmantošanu, analīzes uzlabošanu krāpšanas un korupcijas novēršanai. Turklāt plānots datu analīzes rīku ARACHNE padarīt par obligātu. Vērš uzmanību, ka OLAF nav pilnīga piekļuve ARACHNE datiem, var veikt izpēti tikai izmeklēšanas ietvaros.

Finanšu regulas grozījumu skatīšana notiek Budžeta komitejā un detāla izskatīšana notiks 2023. gada sākumā, aicina visas iestādes sagatavoties un it īpaši pievērst uzmanību tām sadaļām, kas rada administratīvo slogu vai papildus izdevumus.

⁷ International Association for Computer Information Systems

⁸ Vairāk informācijas par ES pretrāpšanas atbalsta programmu [šeit](#)

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (Finanšu regula), atrodama [šeit](#).

(3) Budžeta nosacītības regulas piemērošana Ungārijai (turpmāk – HU). Septembrī EK publicēja Padomes ieviešanas lēmuma projektu, kas paredz 65% saistību apropriāciju (7,5 miljrd. EUR) apturēšanu HU kohēzijas politikas 3 darbības programmās, kamēr nav ieviesti 17 pasākumi cīņā pret krāpšanu, korupciju, interešu konfliktu un iepirkuma procesa nepilnībām. Lēmums būs jāpieņem ECOFIN sanāksme 06.12.2022., balstoties uz EK atskaiti par to, cik pilnīgi HU ir ieviesusi 17 korektīvos pasākumus līdz 19.11.2022.

Papildus vērš uzmanību, ka šis apliecina arī to, ka Latvijā šīm lietām – pretkorupcijas pasākumiem, interešu konflikta jautājumiem jābūt sakārtotiem.

(4) Atbalsts Ukrainai. EK publicēja priekšlikumu pakotni par atbalstu Ukrainai 18 mljrd. apmērā, kam Ungārija uzlikusi VETO.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* papildina, ka attiecībā uz Finanšu regulu īpašu uzmanību jāpievērš 61.pantam par interešu konfliktu.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.5. PIF 2021 ziņojuma rekomendācijas

C.5.1. PIF direktīvas¹⁰ pareiza transponēšana

Dalībvalstīm, pret kurām Komisija ir sākusi pārkāpuma procedūras, būtu pēc iespējas drīzāk jāveic korektīvi pasākumi un jāgroza valsts tiesību akti, lai pareizi transponētu PIF direktīvu.

Tieslietu ministrijas pārstāvis *Uldis Zemzars* informē, ka 2021.gada decembrī no EK tika saņemts formālais paziņojums par pārkāpuma procedūru saistībā ar PIF direktīvas ieviešanu, faktiski visas neskaidrības, kas EK radušās ir saistībā ar PIF direktīvas 3.pantu, kas būtībā skaidro noziedzīgu nodarījumu veidus, par kuriem jāparedz kriminālatbildība. 01.02.2022. MK apstiprināja LV nostāju par EK 02.12.2022. formālo paziņojumu pārkāpuma procedūras lietā Nr.2021/2231.

Skaidro, ka Latvija, atbildot uz minēto formālo paziņojumu EK norādīja, ka:

(1) Saistībā ar PIF direktīvas 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punkta, 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) punkta un 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punkta (EK šaubas par to vai Krimināllikuma normas (KL) tiešām atver visus informācijas neizpaušanas veidus) transponēšanu LV tiesību aktos. 2021. gada 9. decembrī veikta KL un Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā (turpmāk – Pārvaldes kārtības likums) aktuālo redakciju notifikācija, kā arī 11.01.2022. veikta likuma "Par nodokļiem un nodevām" aktuālo redakciju notifikācija, tādējādi informējot EK, ka formālajā paziņojumā norādītais pārkāpums ir novērsts. Tika skaidrots, ka KL 217.p. nav vienīgais pants, kurā paredzēta atbildība par šiem noziedzīgiem nodarījumiem. Jāskata kopsakarā ar KL 272.pantu, 218.pantu (jāskata kopā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām") u.c. panti.

(2) Saistībā ar PIF direktīvas 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta iii) punkta (krāpšanās ar nodokļiem, KL 218.p.) transponēšanu Latvijas tiesību aktos informēja, ka 11.01.2022. veikta likuma "Par nodokļiem un nodevām" aktuālo redakciju notifikācija, tādējādi informējot EK, ka formālajā paziņojumā norādītais pārkāpums ir novērsts.

(3) Saistībā ar PIF direktīvas 3. panta 2. punkta d) apakšpunkta iii) punkta (PVN krāpšana) transponēšanu Latvijas tiesību aktos informēja, ka 09.12.2022. veikta KL aktuālo redakciju notifikācija, tādējādi informējot EK, ka formālajā paziņojumā norādītie pārkāpumi ir novērsti. Vērsa uzmanību uz to, ka minētā PIF direktīvas norma aptveras ar jauno KL 218.¹ pantu "Faktiski

¹⁰ Direktīva (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (PIF direktīva), atrodama šeit.

nenotikuša darījuma uzrādīšana pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā", kas stājās spēkā 05.08.2021. Šie grozījumi novērša neatbilstību pret PIF direktīvu.

Kopš nostājas nosūtīšanas no EK nav saņemti jauni iebildumi par PIF direktīvas ieviešanu.

AFCOS pārstāve *Inese Dolgais* precizē kāda ir pārkāpuma procedūras kārtība, vai šobrīd gaidām ziņu no EK, vai ir kāds laika rāmis.

Tieslietu ministrijas pārstāvis *Uldis Zemzars* skaidro, ka šobrīd nav nekādi papildus jautājumi saņemti, ja tādi būs skaidrojumi tiks sniegti, tāpat arī veikti labojumi, ja tādi būs nepieciešami.

EPPO Eiropas prokurors *Gatis Doniks* papildina, ka EK varētu sniegt gala secinājumus par pārkāpuma procedūru aptuveni 2023. gada maijā/ jūnijā.

C.5.2. Pievienošanās EPPO

Komisija atkārtoti aicina dalībvalstis, kuras vēl nav pievienojušās EPPO, to izdarīt. Dalībvalstīm, kas pārstāvētas EPPO, būtu jānodrošina, ka EPPO var īstenot visas pilnvaras, kas tai piešķirtas ar tās dibināšanas regulu.

AFCOS pārstāve *Inese Dolgais* informē, ka LV ir pievienojusies EPPO, EPPO pārstāvis ir integrēts AFCOS Padomes sastāvā, taču jautājumu paliek aktuāls attiecībā uz rekomendācijas daļu par EPPO iespējām izmantot savas pilnvaras. Lūdz EPPO informēt vai šobrīd ir konstatēta problemātika pilnvaru piemērošanā.

EPPO Eiropas prokurors *Gatis Doniks* skaidro, ka komunicē ar EK saistībā ar pārkāpuma procedūru. Šobrīd lielākoties no visām pārkāpuma procedūrām saistībā ar PIF direktīvas transponēšanu būtiskākās neskaidrības ir tieši ar krāpšanas definīciju un sankciju neatbilstībām. LV pārkāpumu procedūra lielākoties par krāpšanas definīciju. Jo KL (un citi normatīvie akti) aptver PIF direktīvas 3.pantā uzskaitītos noziedzīgos nodarījumus, bet PIF direktīva nosaka citādāk, ka dalībvalstīm kā krāpšana jāuztver visi PIF Direktīvas 3.pantā uzskaitītie noziedzīgie nodarījumi. Kas secīgi noved pie problēmām EPPO materiāltiesiskās kompetences realizēšanai, jo EPPO regulas 22. un 25. pants nosaka, ka EPPO kompetence primāri sākas ar krāpšanas izmeklēšanu, ja tiek konstatēts, piemēram, dokumentu viltojums, EPPO nevar realizēt savu kompetenci. Paredz, ka būs tomēr jāveic kādi labojumi, lai EPPO varētu sekmīgi realizēt savas pilnvaras, jo aptuveni 60% gadījumu EPPO zaudē savu kompetenci dēļ nepilnībām krāpšanas definīcijā KL. Savukārt, par KL 218.p. un 218.¹.p. varētu būt jautājumi par sankciju salāgošanu.

Tieslietu ministrijas pārstāvis *Uldis Zemzars* atbild, ka pieejas valstīs ir dažādas, tai skaitā izveidot atsevišķus pantu par ES līdzekļu izkrāpšanu. Savukārt, LV pieeja ir balstīties uz nacionālajiem normatīvajiem aktiem, turklāt EK tika notificēta par to, ka EPPO būs kompetence ne tikai par krāpšanu, bet arī saistītajiem noziedzīgiem nodarījumiem, piemēram, dokumentu viltošanu. Līdz ar to uzskata, ka EPPO ir kompetence izmeklēt šos nodarījumus.

EPPO Eiropas prokurors *Gatis Doniks* vērs uzmanību, ka lai arī EK ir notificēta, ka EPPO var realizēt kompetenci arī citu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā, tas neatceļ EPPO regulas 22. un 25.pantu, kas paredz, ka EPPO kompetenci sāk realizēt primāri caur krāpšanu kā nodarījumu. Aicina pēc EK secinājumu saņemšanas pārkāpuma procedūras lietā, sanākt kopā ar Tieslietu ministriju un vēlreiz šīs lietas pārrunāt.

C.5.3.Krāpšanas apkarošanas digitalizācija (ARACHNE, IMS, EDES)

Kamēr vēl turpinās Finanšu regulas pārskatīšana, Komisija aicina dalībvalstis pilnībā izmantot to rīcībā esošos instrumentus (ARACHNE, EDES, IMS) un mudina izstrādāt sadarbībspējīgus risinājumus ar valstu sistēmām, lai pilnībā īstenotu to potenciālu.

AFCOS pārstāve *Inese Dolgais* aicina Vadošās iestādes sniegt informāciju par datubāžu izmantošanu un konstatēto problemātiku, ja tāda ir.

Finanšu ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Aļesja Boriseviča* skaidro, ka visas minētās IT sistēmas tiek izmantotas.

ARACHNE:

1. Galvenokārt izmanto CFLA, veicot pārbaudes projektu īstenošanas vietās (PPĪV), lai izvairītos no uzņēmumu iespējamās krāpšanas vai tās riskiem.
2. FM ES fondu sistēmas vadības departamenta Kontroles nodaļa (KN) izmanto ARACHNE gadījumā, ja KN pārbaudes ietvaros rodas aizdomas par krāpšanu, to izmantojot pārbaudēs projektu īstenošanas vietās vai iepirkumu virspārbaudēs/ pēcpārbaudēs.
3. FM ES fondu sistēmas vadības departamenta Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļas (IVN) ir resursa turētājs un saskaņā ar ARACHNE hartā noteiktajiem ierobežojumiem un EK papildus sniegto informāciju piešķir tiesības ARACHNE rīka izmantošanai VI, CFLA, RI, Iepirkumu uzraudzības biroja (IUB) un Valsts kases ietvaros, pamatojoties uz iestāžu pieprasījumu.

IMS:

1. RI, izmantojot IMS, ziņo par RI atklātajām neatbilstībām, ja par tām nav ziņojusi CFLA.
2. CFLA IMS ievada, saskaņo ar Vadošo iestādi ievadītos datus un tiešsaistes režīmā nosūta EK/OLAF informāciju par neatbilstībām, par kurām ir panākta vienošanās sanāksmē.
3. CFLA nodrošina neatbilstību ziņošanu, izmantojot IMS, atbilstoši ES normatīvajiem aktiem¹¹.
4. IMS lietotāju tiesību pārskatīšanu veic VI Finanšu ministrija¹². IMS lietotāju tiesību pārskatīšana var tik veikta ārpus kārtas, ja šāds pieprasījums ir saņemts no EK/OLAF.

EDES:

VI pilda EDES kontaktpunkta funkciju, t.i., nodrošina EDES lietotāju tiesību piešķiršanu, aktivizēšanu un anulēšanu ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm:

1. CFLA un IUB lietotāju tiesības tika piešķirtas, pamatojoties uz iestāžu atbildēm uz VI nosūtīto oficiālo elektronisko pastu, kurā VI aicināja deleģēt iestāžu pārstāvjus EDES lietotāju tiesību piešķiršanai. Vienlaikus pēc pieprasījuma tiesības var tikt piešķirtas papildus CFLA un IUB darbiniekiem, ja nepieciešams.
2. Citām ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm (ja rodas nepieciešamība pieteikt lietotāju tiesības EDES darba vajadzībām), atbildīgais darbinieks tās piešķir saskaņā ar FM iekšējiem noteikumiem.¹³
3. FM iekšējiem lietotājiem (ja rodas nepieciešamība piešķirt lietotāju tiesības EDES darba vajadzībām) attiecīgā darbinieka departamenta vadība informē par to atbildīgo darbinieku, nosūtot viņam elektronisko pastu.

Saskaņā ar CFLA iekšējiem noteikumiem¹⁴, CFLA atbildīgais darbinieks vienu reizi nedēļā veic informācijas pārbaudi EDES par tajā iekļautiem LV uzņēmējiem (personas vai vienības). Konstatējot EDES datu bāzē informāciju par LV subjektu, CFLA atbildīgais darbinieks iekļauj to papildu risku sarakstā.

Zemkopības ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Pārsla Rigonda Krieviņa* skaidro, ka LAD ir uzsācis ARACHNE rīka testēšanu. LAD ir secinājis, ka tiek pieprasīta ļoti detalizēta un strukturēta informācija un šobrīd ARACHNE rīks nav īsti piemērots lauku fondu uzraudzībai, taču cer, kas tas tiks uzlabots.

¹¹ EK 2015.gada 8.jūlija Īstenošanas regulas (ES) Nr.2015/1974, ar ko nosaka ziņošanas par pārkāpumiem biežumu un formātu attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1303/2013, un Eiropas Komisijas 2015.gada 8.jūlija Deleģētās regulas Nr.2015/1970, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1303/2013 ar īpašiem noteikumiem par ziņošanu par pārkāpumiem attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

¹² 2021.gada 26.februāra vadlīniju Nr.2.7. "Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā" IX sadaļā norādītajā kārtībā.

¹³ FM iekšējie noteikumi "Informācijas resursu lietotāju tiesību pārvaldības noteikumi"

¹⁴ CFLA iekšējie noteikumi "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina Eiropas Savienības fondu projektu risku izvērtējumu" 13.2.punkts.

Attiecībā uz IMS - tas tiek izmantots regulāri, katru ceturksni tajā ievadot informāciju par neatbilstībām, sistēma darbojas labi un nekādu problēmjaudājumu nav bijis. Savukārt, EDES sistēma netiek izmantota, plānots ar to iepazīties detalizētāk un izvērtēt tās pielietojumu Zemkopības ministrijas pārziņā esošo fondu uzraudzībā.

Labklājības ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Ilze Latviete* skaidro, ka pamatojoties uz fondu specifiku neviens no rīkiem netiek izmantots, taču nākamajā plānošanas periodā šo rīku izmantošanu varētu izvērtēt.

VARAM Vadošās iestādes pārstāvis *Sandis Cakuls* skaidro, ka 2014.-2020.g. periodā ir mēģinājuši savietot ARACHNE ar savu projektu uzraudzības sistēmu, taču diemžēl tās nav integrējamas. 2021.-2027.g.periodam izstrādāta jauna elektroniskā uzraudzības sistēma, kas pieļauj nepieciešamos tehniskos risinājumus savietošanai. Tādēļ plānots pārskatīt iespēju izmantot ARACHNE. IMS sistēmu izmanto neatbilstību ziņošanai, savukārt, EDES neizmanto.

Iekšlietu ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Baiba Balode* skaidro, ka IeM pārraudzītajos projektos netiek izmantotas ne ARACHNE, ne IMS, ne EDES. Iespējams, jaunajā plānošanas periodā ARACHNE izmantošana varētu tikt apsvērta.

C.5.4. Krāpšanas riska analīzes uzlabošana

Dalībvalstīm būtu jāizmanto proaktīva pieeja ES finanšu interešu aizsardzībai. Tas nozīmē, ka ir jāizmanto dati no visiem pieejamajiem avotiem, jāanalizē dati un jāapmainās ar informāciju, tostarp ar tiesībaizsardzības iestādēm un Komisiju, lai laikus noteiktu un novērstu jaunus riskus un krāpšanas tendences. Dalībvalstīm būtu arī jārīkojas saskaņā ar informāciju, ko Komisija sniedz šajā un citās stratēģiskajās analīzēs un mērķorientētajos ziņojumos, un jānodrošina tūlītējas atsauksmes par darbībām, ko tās veic, lai palīdzētu uzraudzīt krāpšanas riskus un tendences.

Finanšu ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Aļesja Boriseviča* skaidro, ka tiek veikta regulāra risku analīze, par pamatu izmantojot visu pieejamos datus, IT rīkus un informāciju, t.sk EK sniegtā informācija, lai savlaicīgi veiktu preventīvas darbības krāpšanas un korupcijas mazināšanā.

Zemkopības ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Pārsla Rigonda Krieviņa* skaidro, ka tiek izmantota proaktīva pieeja, tiek izmantoti dati no visiem informācijas avotiem, ir noslēgtas starpresoru vienošanās par datu apmaiņu ar iestādēm. LAD kolēģi veic iegūtās informācijas analīzi, lai laikus novērstu jaunus riskus un krāpšanas tendences.

Labklājības ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Ilze Latviete* skaidro, ka tiek veikta regulāra risku analīze, izmantojot visu pieejamo informāciju un rīkus.

VARAM Vadošās iestādes pārstāvis *Sandis Cakuls* skaidro, ka visa pieejamā informācija tiek ņemta vērā risku analīzē, meklē risinājumus automatizācijai, lai samazinātu manuālā darba apjomu.

Iekšlietu ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Baiba Balode* norāda, ka riski tiek izvērtēti regulāri. Covid laikā tika konstatēti jauni riski, tāpat arī pēc kara sākšanās Ukrainā tika identificēti jauni riski un tas viss tiek ņemts vērā.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.6. Eppo aktualitātes

Eppo Eiropas prokurors *Gatis Doniks* izsaka pateicību sadarbības iestādēm ENAP un KNAB, ar kurām visvairāk darbojas izmeklēšanas jomā, tāpat izsaka pateicību CFLA un LAD par ziņošanu. Vērš uzmanību, ka pagājušā gadā izstrādātā ziņošanas kārtība būtu uzlabojama, cer uz AFCOS atbalstu. Tāpat norāda, ka bieži vien iestāžu sagatavotajos iesniegumos trūkst būtiskas informācijas, piemēram, netiek norādīts zaudējumu apmērs vai pārkāptie normatīvie akti. Šīs nianšes

kavē iesnieguma izvērtēšanas procesu. Aicina iestādes izmantot jau izstrādāto ziņošanas kārtību un atkārtoti to nokomunicēt kolēģu starpā un vērš uzmanību, ka jau esošā kārtība ir jāpapildina.

AFCOS pārstāve *Inese Dolgais* apliecina, ka AFCOS uzņemsies ziņošanas kārtības precizēšanu un saskaņošanu.

EPPO Eiropas prokurors *Gatis Doniks* vērš uzmanību, ka trūkst resursu, jo izmeklēšanas iestādēm nav pietiekošas kapacitātes efektīvai izmeklēšanai. Paredz, ka arī EPPO izmeklēšanas palēlināsies tieši nacionālās dimensijas dēļ, jo izmeklēšanas iestādēs trūkst cilvēkresursu.

Sniedz informāciju par EPPO statistiku: 2021.gadā uzsākts 21 kriminālprocess, visas lietas jaunas, neviena lieta netika pārņemta no izmeklēšanas iestādēm. Papildus LV deleģētie prokurori piedalījās 10 citu valstu izmeklēšanu grupās, sniedzot atbalstu. Savukārt, 2022. gada pirmajos 10 mēnešos: saņemti izvērtēšanai 58 materiāli, ir uzsākti 14 kriminālprocesi, vēl 5 materiāli izlemšanas stadijā. LV Deleģētie prokurori piedalās 8 izmeklēšanas grupās citās valstīs. Notiesātas 9 fiziskas personas un 3 juridiskas personas notiesātas, piemēroti piespiedu ietekmēšanas līdzekļi- naudas piedziņa. Visos gadījumos kopā atgūti ES līdzekļi aptuveni 1 milj. EUR apmērā, personām kopsummā piemēroti naudas sodi (kā papildus kriminālsods) aptuveni 130 tūkst. EUR apmērā, arestēti naudas līdzekļi aptuveni 6.7 milj. EUR apmērā, turklāt arestēta arī kustama un nekustama manta. Iespējams, šogad uz tiesu tiks nosūtīta vēl viena lieta.

Pašreiz svarīgākais jautājums, kas uztrauc EPPO ir cilvēkresursu trūkums izmeklētāju un kriminālizlūku jomā.

Vērš uzmanību, ka EPPO izmeklē arī kontrabandas lietas. Latvijā atšķirībā no citām valstīm nav lietu par muitas deklarāciju viltošanu, bet pārsvarā saistībā ar akcizētajām precēm.

ENAP pārstāvis *Pauls Krūmiņš* jautā, cik policijas darbinieku EPPO ieskatā būtu nepieciešams, kas sadarbojas tikai ar EPPO.

EPPO Eiropas prokurors *Gatis Doniks* atbild, ka sākotnēji būtu nepieciešams vismaz 10 cilvēkvienības (izmeklētāji un kriminālizlūki) sadarbībai tikai ar EPPO.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.7. OLAF gala ziņojumi

AFCOS pārstāve *Inese Dolgais* informē, ka OLAF kopā ar galaziņojumu administratīvās izmeklēšanas noslēgumā var sniegt arī ieteikumus: finansiālos, tiesvedības, administratīvos, disciplināros. Tā kā disciplinārie ieteikumi attiecas uz OLAF iekšējām izmeklēšanās, tiešā veidā LV tos nesaņem. Finanšu rekomendācijas tiek saņemtas gadījumos, ja OLAF redz pamatu naudas līdzekļu atgūšanai un aicina dalībvalsti veikt nepieciešamos pasākumus; tiesvedības rekomendācijas – gadījumos, ja OLAF ir konstatējis kāda noziedzīga nodarījuma pazīmes, piemēram, krāpšanu un aicina dalībvalsti uzsākt nacionāla līmeņa izmeklēšanu; administratīvās rekomendācijas, cik noprotams LV nav saņemtas, bet varētu būt, ja, piemēram, tiktu konstatēti kādi sistēmiski trūkumi nacionālajā kontroles sistēmā/ normatīvajā regulējumā.

Ja OLAF ir izteicis finanšu rekomendācijas, tās tiek nosūtītas kompetentajam EK ģenerāldirektorātam, kas savukārt, sazinās ar kompetento Vadošo iestādi, kas šo informāciju nodod sadarbības/ atbildīgajai iestādei izvērtēšanai un nepieciešamo darbību veikšanai.

Ja OLAF ir izteicis tiesvedības rekomendācijas, tās tiek nosūtītas Ģenerālprokuratūrai, kas tās tālāk nodod izmeklēšanas iestādei izvērtēšanai.

No aptaujas¹⁵ rezultātiem, kā galvenā problemātika izkristalizējās: (1) nav centralizēta galaziņojuma saņemšana, līdz ar to nav centralizēta statistika, jo finanšu un tiesvedības

¹⁵ Aptauja par OLAF galaziņojumu saņemšanu, problemātiku izvērtēšanas jomā, ko organizēja un atbildes apkopoja AFCOS sekretariāts.

rekomendācijām ir dažādas nosūtīšanas procedūra un ja AFCOS par tām netiek informēts, tad informācija nekur centralizēti netiek apkopota. Labā ziņa ir tā, ka OLAF pēdējos gados ir sācis informēt arī AFCOS par pabeigtajām izmeklēšanām un pieņemtajiem ieteikumiem, kas ļauj mums apjaust valstī notiekošo šajā jomā; (2) nav vienota procesa OLAF galaziņojumu apstrādē, jo nacionāli nav tāda administratīva izmeklēšana. Katrs ziņojums tiek izskatīts individuāli, līdz ar to pieņemtie lēmumi var atšķirties; (3) OLAF ziņojums ar pavadošajiem dokumentiem ir pierādījums, kas iegūts administratīvās izmeklēšanas laikā. Lai šie pierādījumi būtu pieļaujami un attiecināmi kriminālprocesa ietvaros tie jāiegūst atbilstoši KPL noteiktajam, kas nozīmē: 1) jāveic izmeklēšanas darbības atkārtoti saskaņā ar KPL, lai pierādījumi būtu attiecināmi kriminālprocesā vai 2) atsevišķas OLAF gala ziņojuma daļas, piemēram, bankas kontu analīze, tiek noformētas kā ārējā eksperta atzinums saskaņā ar KPL, līdz ar to atkārtoti šīs darbības nav jāveic.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

Nata Lasmane izsaka pateicību dalībniekiem par iesaistīšanos un sēdi slēdz plkst. 15:20.

Protokolu sagatavoja:

ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte, AFCOS

I. Dolgais

Protokolu saskaņoja:

ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja

N. Lasmane

Apstiprināja:

AFCOS Padomes priekšsēdētāja

(paraksts*) B.Bāne

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu